

การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Music and Thai Way of Life for Prathomsuksa IV Students :

A Study of Integrated Learning Unit in Arts Themes

ธนวรรณ ลิทธิเลิศสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์ นาควิเชตร

อาจารย์ ดร.วรสิทธิ์ รัตนวราหะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) เพื่อศึกษาทักษะความสามารถด้านนาฏศิลป์และการแสดงของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลของการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่สนใจในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในเรื่องอื่นๆ ต่อไป ดำเนินการวิจัยโดยทำการทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียนกลุ่มทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านโนนอุดมอุปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 33 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้ง 6 แผน เวลา 18 ชั่วโมง ทำการสอนจริงในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.60-0.92 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.85 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.90 ดำเนินการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ภายหลังสิ้นสุดการสอนครบทั้ง 6 แผนแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนด้วยสถิติ t-test (Dependent) แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนนักเรียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย 286.87 คะแนน จากคะแนนเต็ม 315 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.30 คิดเป็นร้อยละ 91.07
2. การเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. การวัดทักษะความสามารถด้านนาฏศิลป์และการแสดงหน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 ระดับคุณภาพดี

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24

ABSTRACT

The first purpose of this study was to explore the outcomes of integrated instruction with a learning unit in arts themes of music and Thai way of life for Prathomsuksa IV students. The second purpose was to make a comparative study of learning achievement before and after using the integrated learning unit. The third purpose was to check into the students' ability in performing arts while learning the integrated lessons. The fourth purpose was to examine the students' satisfaction from learning with the integrated lessons. The beneficial outcome of this study was a series of integrated lessons. The results from this study are used as guidelines for teachers and school administrators interested in developing further integrated lessons in other fields of learning. The study was conducted through administration of a pre-test to an experimental group of 33 students in their first semester of the school year 2014 at Nonudom Noppadol Uppatham School. The students were selected by purposive sampling and then taught for 18 hours with a series of six integrated lessons which were verified by a panel of five experts. Data collection tools was an achievement test of 30 items with IOC values of 0.60-1.00, difficulty values of 0.60-0.92, discrimination values of 0.22-0.85 and confidence value of 0.90. Student satisfaction from learning was investigated after all six plans are implemented. The students were then given a post-test with the previously used test paper with an independent t-test. The results were statistically processed for averages, percentages and standard deviation by a software application.

The findings of the study are as follow :

1. The learning outcome of the integrated unit of Music and Thai Way of Life for Prathomsuksa IV students was marked with an average of 286.87 out of 315 points by a standard deviation at 5.30 accounting for 91.07 % of the total score.
2. The higher score of learning achievement after using the integrated unit of Music and Thai Way of Life for Prathomsuksa IV students in comparison with the score before using the unit was statistically significant at 0.05.
3. The students' ability in performing arts while learning the integrated lessons gave an average score of 4.20 rated as good.
4. The students' satisfaction from learning with the integrated lessons was marked with an average score of 4.24 rated as high.

Keywords : integration, music and Thai way of life

1. บทนำ

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปกป้องความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพและเป้าหมายของ

การจัดการศึกษา คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพตรงตามความต้องการทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยมาตรฐาน/ตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนและนำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ดีผู้เรียนควรได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้/กระบวนการ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553)

การจัดการศึกษาข้างต้นนั้น มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร อีกทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคต ครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจแนวคิด แนวทางการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดกับผู้เรียนของกระบวนการเรียนรู้แต่ละวิธีแล้วนำมาจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการดังกล่าวที่สำคัญ คือ การเรียนรู้แบบบูรณาการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 15-16) เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่ครบถ้วน สมบูรณ์ในการทำงานหรือใช้ในการดำรงชีวิต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2556 : 1) จัดการเรียนรู้ในลักษณะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และ/หรือระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2556 : 15)

การจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนบ้านโนนอุดมณภดลอุปถัมภ์ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 จนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนรายวิชาดังกล่าว พบประเด็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ซ้ำซ้อน มีเนื้อหาสาระที่คล้ายคลึงกันแต่แยกกันคนละหน่วยการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมน้อยเกินไปไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนมาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้กับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อันมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ และผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรายวิชาดนตรีและนาฏศิลป์

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ กับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ไม่ได้แยกส่วนออกจากกัน เป็นเรื่องๆ แบบรายวิชา และการเรียนรู้จะมีความหมายเมื่อมีการบูรณาการเข้ากับชีวิตจริงโดยการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่ใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกัน และเป็นการช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ลดระยะเวลาเรียน ลดภาระงานของครูผู้สอน ลดภาระงานของผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว และเป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชาดนตรีและนาฏศิลป์

(แบบสอดแทรก) (Infusion) เรื่องการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนอุดมมงคลอุปถัมภ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่มาของดนตรีไทยและความสัมพันธ์ของวิถีไทยที่สะท้อนในดนตรี และเพลงท้องถิ่น รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรีของไทยและของท้องถิ่น และเกิดความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งจะนำไปสู่ความมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเป็นลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.3 เพื่อศึกษาทักษะความสามารถด้านนาฏศิลป์และการแสดงของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ความสำคัญของการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย คือ ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลของการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่สนใจในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในเรื่องอื่นๆต่อไป

4. ขอบเขตของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

4.2 กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านโนนอุดมอุปถัมภ์ ตำบลโนนอุดม อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 33 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

4.3 ตัวแปร

4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.3.2.1 ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย

4.3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย

4.3.2.3 เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

4.3.2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

5. สมมติฐานของการวิจัย

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สูงกว่าก่อนการจัดการกิจกรรม

5.2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อยู่ในระดับมาก

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน โดยทดสอบในชั่วโมงเรียนแรกด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

6.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครบทั้ง 6 แผน เวลา 18 ชั่วโมง ทำการสอนจริงในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

6.3 ดำเนินการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ภายหลังสิ้นสุดการสอนครบทั้ง 6 แผน ก่อนทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และรวบรวมข้อมูลไว้เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6.4 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังจากทำการทดลองสอนครบ 6 แผน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน แล้วทำการตรวจให้คะแนนทั้ง 2 ครั้ง แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่นักเรียนทุกคนทำได้

6.5 นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้ทั้งสองครั้งมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบ

7. กลุ่มทดลอง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านโนนอุดมอุบลรัตน์ ตำบลโนนอุดม อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 33 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

8. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน ใช้เวลาสอน 18 ชั่วโมง และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

9. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย จำนวน 30 ข้อ มีค่าสอดคล้องของแบบทดสอบ ตั้งแต่ 0.60-1.00 ค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.60-0.92 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.22-0.85

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 แบบประเมินทักษะด้านนาฏศิลป์และการแสดง และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

10. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test (Dependent)

11. สรุปผลการวิจัย

11.1 ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย 286.87 คะแนน จากคะแนนเต็ม 315 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.30 คิดเป็นร้อยละ 91.07

11.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

11.3 การวัดทักษะด้านนาฏศิลป์และการแสดง หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 ระดับคุณภาพดี

11.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24

12. อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการดนตรีและนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยร้อยละอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักทฤษฎี ประกอบด้วย การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาและมีกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 3-4) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถตอบสนองความสามารถของผู้เรียนซึ่งมีหลายด้านได้ เช่น ความสามารถทางภาษาคณิตศาสตร์ ความคล่องของร่างกายและการเคลื่อนไหว ดนตรี สังคม ความรู้ ความเข้าใจตนเอง และสนองต่อความสามารถที่จะแสดงออกและการตอบสนองทางอารมณ์ และกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้โดยผู้เรียน (Constructivism) กระบวนการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับการศึกษาของ นางลักษณ์ ศรีนาง (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบบูรณาการในโรงเรียนเมื่อน้อยศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทน์ภัส จันทกร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่องวันเข้าพรรษา ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีพัฒนาการโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

มาก (คิดเป็นร้อยละ 89.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 5 ด้าน อยู่ในเกณฑ์ดีมาก (คิดเป็นร้อยละ 95.33, 87.66, 86.83, 89.50, และ 87.66 ตามลำดับ)

12.2 การเปรียบเทียบความรู้ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ดนตรีกับวิถีชีวิตคนไทย มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้นมีความหลากหลาย น่าสนใจ และกิจกรรมทั้งหมดที่จัดขึ้นนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติลงมือทำด้วยตนเองและผ่านกระบวนการกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และจดจำได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ ฌูว์ส ลิทจิตต์ (2544 : 97-120) กล่าวถึงหลักการทั่วไปในการเรียนการสอนดนตรีที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรี ควรยึดหลักสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเสียงก่อนที่จะแนะนำหรือสอนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางดนตรี สอดคล้องกับการศึกษาของ จันทนา สัสดี (2550 : 77-108) ที่ได้ทำการศึกษาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ เรื่องการละเล่นเด็กไทย สารการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการเท่ากับ 0.7209 คิดเป็นร้อยละ 72.09 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อยู่ที่ 72.09 การศึกษาของ พัทธมน โสมามบุตร (2550 : 43-79) ที่ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบบูรณาการ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 73 และการศึกษาของ พิมลรัตน์ วงแสน (2552 : 41-87) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่องพลเมืองดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 75 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.50 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/80

12.3 นักเรียนมีทักษะด้านนาฏศิลป์และการแสดงระดับคุณภาพดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมในบทเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะ ความคล่องแคล่ว และจดจำท่ารำได้ดี รวมถึงการนำตัวอย่างภาพวิดีโอการแสดงของแต่ละภาคมาให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม ทำให้นักเรียนเห็นและแสดงตามแบบได้ถูกต้องยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีทักษะด้านนาฏศิลป์และการแสดงในระดับดี สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกายของมนุษย์ โดยทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการสังเกต (Observational learning) หรือการเรียนรู้แบบจากตัวแบบ สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญรัตน์ สิงห์พันดอน (2549 : 36-85) ที่ได้ทำวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ 7 ขั้น ได้แก่ การอ่านในใจ การอ่านออกเสียง การพูดเล่าประสบการณ์ การเขียนเล่าประสบการณ์ การฟัง การแต่งประโยค และหลักการใช้ภาษา พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความสนุกสนานในการทำกิจกรรม และสามารถเชื่อมโยงความรู้ (Knowledge) กระบวนการที่ได้ทำ (Process) ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนมีความชื่นชมและมีเจตคติ (Attitude) ที่ดีในการเรียนรู้สาระภาษาไทย ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาดีขึ้นตามลำดับ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.53 การศึกษาของ พัทธมน โสมามบุตร (2550 : 43-79) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบบูรณาการ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามศักยภาพนำความรู้ไปใช้ได้ดี สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรู้สึกซึ่งและกว้างขวาง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยอยู่ในระดับปฏิบัติทุกครั้ง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา ภูมิแดนดิน (2551 : 47-93) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องทรัพย์สินในดินท้องถิ่นของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโคกคำวิทยา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ร้อยละ 87.2

12.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การฝึกปฏิบัติการประกอบเพลงหรือการแสดงของแต่ละภาคนั้น ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน นักเรียนได้เกิดกระบวนการกลุ่ม มีการวางแผน การลงมือปฏิบัติ รวมถึงการประเมินความสามารถของตนเองในแต่ละครั้ง ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการแสดงและมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกและมีความสุขที่ได้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ให้ความสำคัญกับความรู้สึกรู้สึกของผู้เรียนในการเรียนรู้มากที่สุด ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) หรือมุ่งให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา การเรียนรู้เกิดขึ้นในสภาพของการวางเงื่อนไข โดยมีการใช้การเสริมแรง การให้รางวัลและการลงโทษ ในการเรียนการสอนดนตรี ครูควรใช้การเสริมแรง อาจเป็นรางวัล คำชม และควรเริ่มเรียนรู้จากสิ่งที่ย่างไปสู่สิ่งที่ยาก เพื่อเป็นการกระตุ้นและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย สอดคล้องกับการศึกษาของ ฉัตรลดา ปุณณพันธ์ (2548 : 96-131) ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องเพลงไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องเพลงไทยอยู่ในระดับมาก และ จันทนา สัสดี (2550 : 77-108) ที่ได้ทำการศึกษาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ เรื่องการละเล่นเด็กไทย สาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องการละเล่นเด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก

13. ข้อเสนอแนะ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการดังนี้

13.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

13.1.1 จากการศึกษา พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีทักษะด้านนาฏศิลป์และการแสดงอยู่ในระดับดี ดังนั้นจึงควรประยุกต์ใช้กับเนื้อหาสาระอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

13.1.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อรายวิชานั้นๆ รวมถึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นด้วย

13.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

13.2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาอื่นๆ

13.2.2 ควรมีการจัดการศึกษาแบบอื่นๆ ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีและนาฏศิลป์

13.2.3 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **เรียนรู้บูรณาการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จันทนา สัสดี. (2550). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องการเล่นเด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ฉัตรลดา ปุณณพันธ์. (2548). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องเพลงไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2544). **พฤติกรรมการสอนดนตรี**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ ศรีนาง. (2546). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนการสอนแบบบูรณาการในโรงเรียนเปิยน้อยศึกษา จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นันทน์ภัส จันทจร. (2547). **การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องวันเข้าพรรษา ชั้นอนุบาลปีที่ 2**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย

บุญรัตน์ สิงห์พันดอน. (2549). **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปวีณา ภูมิแดนดิน. (2551). **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องทรัพย์ในดินทองถิ่นของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโคกคำวิทยา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย

พัชฌณ โสมาบุตร. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิมลรัตน์ วงแสน. (2552). **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง พลเมืองดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). **แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).